

## Co to jest metoda edukacyjnej wartości dodanej (EWD)?

System egzaminów zewnętrznych służy dwóm głównym funkcjom: ocenie osiągnięć uczniów w świetle wymagań programowych oraz ewaluacji wyników i efektywności nauczania w danej szkole.

Do ewaluacji wyników i efektywności nauczania wykorzystuje się dwa rodzaje wskaźników egzaminacyjnych. Pierwszy z nich informuje o **wynikach nauczania** w danej szkole. Drugi typ ewaluacyjnych wskaźników egzaminacyjnych opisuje **efektywność nauczania**, czyli wykorzystanie przez szkołę zasobów „na wejściu”. Wskaźniki efektywności nauczania wyznacza się za pomocą **metody edukacyjnej wartości dodanej - EWD**. Metoda EWD to zestaw technik statystycznych pozwalających oszacować wkład szkoły w końcowe wyniki egzaminacyjne. Wkład ten nazywamy właśnie edukacyjną wartością dodaną. EWD jest egzaminacyjnym wskaźnikiem efektywności nauczania w danej szkole.

Efektywność nauczania w danej szkole często utożsamiana jest z jej wynikami egzaminacyjnymi. Gdyby wszystkie szkoły w Polsce pracowały z uczniami o tym samym poziomie uprzednich osiągnięć szkolnych faktycznie wyniki egzaminu końcowego byłyby dobrą miarą efektywności. Ale tak nie jest. Metoda EWD pozwala uwzględnić zróżnicowanie szkół ze względu na zasoby „na wejściu”. W wypadku gimnazjów i liceów ogólnokształcących najlepszą, dostępną miarą zasobów na wejściu są wyniki uczniów na sprawdzianie po szkole podstawowej (w przypadku rozpoczęcia nauki w gimnazjum) i egzaminie gimnazjalnym (w przypadku rozpoczęcia nauki w liceum). Wyniki egzaminu gimnazjalnego informują nie tylko o poziomie osiągnięć szkolnych ucznia na progu szkoły gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej, ale są też „nośnikiem” wiedzy o środowisku rodzinnym dziecka, o jego poziomie zdolności i motywacji szkolnej. Dzieje się tak dlatego, że wyniki sprawdzianu po szkole podstawowej i egzaminu gimnazjalnego są uwarunkowane podobnymi czynnikami, co rezultaty egzaminu gimnazjalnego i matury.

Dla celów ewaluacyjnych należy używać zarówno wskaźniki wyników nauczania (wyniki egzaminacyjne) jak i efektywności nauczania (EWD).

Należy wyraźnie przestrzec, że metoda EWD nie jest miarą jakości edukacji. Edukacja to więcej niż nauczanie, jakość to więcej niż efektywność. Jakość nauczania można opisać przez formułę:

***jakość nauczania = wartość celów \* efektywność w ich osiągnięciu***

Nawet najwyższa efektywność nie zapewnia jakości. Jeżeli cele nauczania mają wątpliwą wartość (rozwojową, społeczną), to „efekt mnożnikowy” sprawia, że nawet przy wysokiej efektywności, jakość jest niska.

Metoda EWD nie jest też lekarstwem na ewentualne mankamenty testów egzaminacyjnych. Najbardziej wyrafinowane analizy wyników egzaminacyjnych nie zmieniają faktu, że potrzebujemy wysoce rzetelnych i trafnych testów egzaminacyjnych.

Ewaluacyjne wskaźniki egzaminacyjne mogą służyć:

1. Doskonaleniu nauczania – jako instrument ewaluacji wewnętrznej.
2. Rozliczaniu i wspieraniu rozwoju szkół – jako metoda stosowana w ewaluacji zewnętrznej.
3. Dostarczaniu rodzicom i uczniom informacji przydatnych przy wyborze szkoły.